پښتو

رحمان بابا ده عام او پسن شاعر دی. ده رحمان بابا د مقبولیت په وجوهاتو بحث اوکړئ.

Good
Pora ghazal yaozay maeka, yao yao shair leka, da aghe tashreh kawa

1- پیژندګلو

عبدالرحمان بابا ده پښتو ژبې هغه عزت مند او قدردان شاعر دی چې هر پښتون ئې پیژني. دا هغه یو واحد شاعر دی چې ناری، زنانه، زاړه، ځوانان او ملیان هر یو ئې شعرونه په شان خوښوي او هغه ته په قدر او احترام ئې نوم اخلي. هغه داده چې دومره مقبولیت به یو شاعر ته هم نه وی حاصل شوی مره چې رحمان بابا ته حاصل دی.

2- پیدائش او ده ژوندون ځائې

عبدالرحمان بابا په بهادر کلي کښې په هزارخوانی کښې ده عبدالستار کور په کال 1632 عیسوي کښې زیږیدلي وو. ده مهمند ده قبیلې سره ئې تعلق وو او په کال 1706 کښې ده 74 کالو په عمر کښې وفات شو او هم په هزارخوانی کښې ئې مقبره دا.

3- رحمان بابا ده عام او پسن شاعر

رحمان بابا ده عام او پسن شاعر دی ځکه چې ده ده په شاعری کښې اخلاقي سبق ډیر زیات بیان کړی شوی دی. په دې حق له پوهان ذکر کوي چې:

ده رحمان بابا په باره کښې

دوست محمد خان کامل ده رحمان بابا په باره کښې وائي چې:
رحمان بابا شاعري ډېر ښائسته او ساده انداز کښې (بیال) بیان کړې دا. ده صفه ده شاعرۍ په هر لوڅکي کښې ده خیالاتو او ده جذباتو عکاسي په ډېر ساده انداز کښې شوې دا۔

ښاغلي عبدالحي حبیبي صیب وائي چې:
رحمان بابا په شاعرۍ چې ده اخلاقو او تصوف کم رنګ بیان شوې دې داسې ده بل چا په شاعرۍ کې نه ښکاري. ده صفه په شاعرۍ کښې ده فارسۍ او ده عربۍ ټکي هم ډېر په ساده مضمون کښې استعمال شوي دي.

ښاغلي سید رشاد رسول صاحیب وائي:
چې ده آسماني کتابونو بیشان ده رحمان بابا کتابونه هم ده ډېر قدرت او ده احترام لائق دي ځکه چې ده تصوف کومه عکاسي چې ده رحمان بابا په کتابونو کښې شوې دا داسې ده بل چا په شاعرۍ کښې نه ښکاري.

ده رحمان بابا ده مقبولیت وجوهات — 4

ده رحمان بابا ده مقبولیت اسباب دا دې چې ده صفه شاعرۍ ده اخلاقو او ده تصوف نه

ډکه شاعري دا . همدغه په خپلې شاعرۍ کښې عام اولس ته د ډېرو ښو اخلاقو او د نصیحتونو ذکر کړی دی .

۵- د رحمان بابا اخلاقي شاعري

رحمان بابا چې د اخلاقیاتو موضوع څومره څیړلې دا د دې شاعري د خوږو خوږو نصیحتونو نه ډکه دا .

خلقو ته په ښه نظر کتل :

۲- کوهي مه کنه د بل سړي په لار کښې
چرې ستا په د کوهي په غاړه لار شي

په دې شعر کښې رحمان بابا ذکر کوي چې څوک چې د بل د پاره مصیبتونه جوړوي همدغه به خپله هم په مصیبتونو کښې ګیر شي او وايي چې بل ته په لاره کښې کوهي مه کنه نه چې ناخبره کښې په خپله د همدغه کوهي په لاره کښې لاړ شي او کوهي کښې پرېوځي .

۳- څوک په درون او څوک سپک دا بېي وائي
څه رحمان په سپکو سپک، په درنو درون یم

په دې شعر کښې وايي چې انسان به خپله ځانګړې وي پوهه ته بل ته هم همغه شان ښکاره : ځانګړې

خوګ سپک واي او خوګ دردون، خو چې خوګ خپله
ځنګه وي هغه شان به بل بېې خبرې کوي

لو : چې الله درسره مل نه وي رحمانه
نه لښکرې درسره وي یې تنهايي.

رحمان بابا په دې شعر کښې دا ذکر کوي چې د چې الله رضا په کوم کار کښې نه وي نو که څوک زیات هم توښښ وکي او ډېرې لښکرې هم راجمع کړي نو هغه هم نشي کولی.

6- د رحمان بابا صوفیانه شاعري.

رحمان بابا د صوفیانو سردار وو او د عاشقانو د سرتاج. د هغه صوفیانه شاعري چې سړی لولي نو داسې ښکاري لکه چې رحمان بابا د اسلامي فلسفې د میدان یو لوی فلسفي وو چې د هغه فلسفه په ډېره خوږه، ساده او اسانه ژبه کښې بیان وي. لکه چې د مثال په توګه د رحمان بابا یو څو شعرونه لاندې دي.

لو : لیونی شوم یم چې یار لیوني نه دي
ما د درست جهان سردار لیوني نه دي
چې پیسه ورسره نه وي خود غریب وي
ما غریب سړی هو بنیاد لیوي نه دي

ده بحث نچوړ

ده رحمان بابا شعرونه انسانیت د احسان محبت ورورولۍ ده اعتقاد او متلونو څخه ډک دي ده پوهې او بصیرت نه ډک دي او په کور مجلس دفتر خانې کښې خلق په ډیرو خبرو اترو کښې لولي په دې وجه خو رحمان بابا ټول شعرونه ډیر قدرناک ده اهمیت څوکه دي.

سوال نمبر 2

ده حمید بابا نازک خیالي ده دغه د کلام نه ثابته کړې.

پیژندګلو -1

حمید بابا یا عبدالحمید مومند ده خوشحال خان خټک او ده رحمان بابا نه پس ده پښتو دریم ډیر لوی شاعر ګڼړل شي ده دغه شاعري کښې نازک خیالي ډیره ده ښائسته انداز کښې بیان شوې دا په دې وجې دغه په پښتو ادب کښې ده **موشګاف** او **نازک خیال** په نومونو شهرت لري. ده دغه په شاعري کښې چې کوم تشبیهات او باریک بیني په نظر راځي دغه ده د بلو کمو شاعرانو په برخه کیدې شي. ده شاعري دیوان نه علاوه ده دغه دري کتابونه نور هم دي چې په پښتو ادب کښې حمید بابا ته یو ممتاز مقام ور بخلي دي.

2- پېدائش او د ځانګړتيا:

د حميد بابا د تاريخ، پېدائش، نسب او ځای په حقله د معلوماتو ذرائع ډېرې محدود دي، ولې د مشهور مستشرق **ميجر راورټي** د تحقيق مطابق په **1075 هجري** کښې پېدا شوی وو او په کال **1045 هجري** کښې هم د پېښ د 70 کالو په عمر کښې وفات شوی وو.

3- د حميد بابا کلام کښې نازک خيالي.

حميد بابا د **موشکاف** په نامه مشهور دی. د موشکاف مطلب دی چې ويښته کښې سوراخ کول يعني ډېر زيات نازک خيالي پېښ کول. په دې وجه د حميد بابا په شاعرۍ کښې نازک خيالي او فکري زورورتيا ډېره زياته دا مله چې وائي.

3- د ژوندون د نفس باد دي چې پرېباسي
د مقصود په آئينه غبار د روح

په دې وجه د پښتو **بيدل** هم ورته شي ځکه چې د فارسي شاعر مرزا بيدل هم د نازک خيالۍ فن عروج ته رسولی وو. د حميد بابا په شاعرۍ کښې د تشبيهاتو او د استعاراتو استعمال په ډېر ښائسته انداز سره شوي دي.

غزل

که هزار ځله په صبر او سکون بشم
خو چې یار په سترګو ویم مفتون شم
نیم جواب ده ترې نشم ورکولی
که په عقل او سلو یار افلاطون شم
زغلولې راپسې یار زنځیر د زلفو
چې د عشق په صحرا سر بکله مجنون شم
چې مې دم له نمخه نه خیژي په عشق کښې
حق حیران ده عاشقانو په ژوندون شم
چې د عشق په جهل ځان وژنې ناصحه!
کاش که زه عبدالحمید غفه پښتون شم

ده حمید بابا په دې کلام کښې عاشقي او نازک خیالي په ډیر ښائسته او ښکلي انداز کښې بیان شوې دا چې کهم په کښې تشبیه د محبوب سترګو ته کهم شوې دا او کهم زلفو ته. په دې غزل کښې حمید بابا وائي چې که هر سره زه په صبر او سکون شم چې ده محبوب سترګو ته اوګورم نو بې سکونه شم او وائي چې که هر څومره زه په عقل زورآور شم خو زه ده یار ده سوالون او رکعفه د خبرو جواب نشم ورکولې. چې ده یار ده نمخه ځنګه ده چا ساه نه خیژي او زه کو ده یار په عشق کښې مجنون شوې یم ځکه خوې خلقو ته زه دومره حیران یم.

ده حمید بابا بوبل کلام :

خط یې صنع ده صنم د اغلي که سپوږمۍ شو په هاله کښې
داني عاشق په خوله ایښې خاتې کړو که ژاله شوه په ژاله کښې

هسې ړانګ سحر جادو کړي په نظر ده شهلا سترګو
نه تې سیال په هندوکښې نېږه دي نه ثاني په بنګاله کښې
که ړنګ نېلي فرنګي په دام د ښېلو زلفو
هسې زړګی پرېشان زلفو کښېوستم څنګه ښکاله کښې
دا زماوه بچمه شپن پکښې خیال ده نیاز شو زه فرمه
هسې دګن ژړن ځوړ ستن کړه نکه مې په کښاله کښې

ده بحث مجموعه

غرض دا دی چې ده حمید بابا په شاعری کښې نازک خیالی او تشبیهات په ډېر ښایسته انداز بیان شوي دي. په دې وجه ورته ده پښتو ادب موشګاف وئیلې شي. پښتو ادب کښې ډېر لوی شاعران تېر شوي دي خو ده حمید بابا ډېر لوی مقام دی.